

матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Н. В. Пономаренко

ЧИННИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У Законі України «Про освіту», ухваленому в вересні цього року, вперше з'явився термін «академічна доброчесність». Академічна доброчесність, як зазначається у статті 72 Закону «Про освіту», – «це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Вперше на законодавчому рівні визначаються конкретні обов'язки учасників освітнього процесу щодо її дотримання та види можливих її порушень.

«Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання».

Діапазон можливих порушень досить широкий, а порушниками можуть бути як працівники викладацько-професорського складу, так і студенти.

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого

наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

У статті 72 Закону «Про освіту» зазначається також, що «види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів».

Для американських або європейських університетів це не є новиною. Там давно вже майже ніхто не ризикує списувати або підтасовувати матеріали досліджень, оскільки може залишитися без стипендії або навіть без диплома. У нас же ще з радянських часів на цю проблему належної уваги не звертали, а протягом останніх двох десятиліть вона набула катастрофічних масштабів.

І. Б. Радченко

АКАДЕМІЧНА ДОБРОПОРЯДНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ

Першочерговим значенням сучасного реформування освіти є гарантування якості освіти, формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, постійне та послідовне підвищення якості освіти. Академічна доброчесність є відносно новим поняттям для нормативно-правової бази. Слід зазначити, що Законом України від 05.09.2017 року «Про освіту» вперше було закріплено на законодавчому рівні поняття «академічна доброчесність».

Усе частіше в освітянській спільноті доводиться чути термін «academic integrity» або ж «академічна доброчесність». Слово «integrity»